

ITINERARI PEL TURÓ DE CAN CALOPA

Fem que el Turó de Can Calopa s'incorpori al futur Parc Natural de la Serra de Collserola !

Rubí, 30 de maig de 2010

El **Turó de Can Calopa** és un petit espai natural situat a l'extrem sud de Rubí, que s'alça al marge dret de la Riera i que actualment està pràcticament encerclat pel polígon industrial Rubí Sud. Malgrat la seva escassa extensió, és un enclavament territorial estratègic i té un elevadíssim i reconegut interès ecològic, geològic i paleontològic. És per això que el Centre d'Estudis i Protecció de la Natura (CEPNA), l'Ajuntament de Rubí i Alternativa Ciutadana de Rubí (ACR) han demanat que formi part del futur Parc Natural de la Serra de Collserola, que es troba en fase de tramitació, per aconseguir la seva màxima protecció i integrar la ciutat de Rubí en aquest nou Parc Natural.

INTERÈS GEOLÒGIC

El **Turó de Can Calopa** és el **conjunt geològic de major interès de tot el terme de Rubí i un dels més destacats del Vallès**, i ha estat objecte de l'atenció dels geòlegs catalans des de l'època del canonge Jaume Almera (finals del s. XIX; el 1891 va descriure algunes troballes de mamífers fòssils al Molí de Can Calopa). En aquest sentit, l'espai del turó de Can Calopa, conjuntament amb el Puig Pedrós de l'Obac (Sant Cugat del Vallès), ha estat integrat pel Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya en l'*Inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya (IEIGC)*, mitjançant la fitxa 336 "Successió miocena inferior de Puig Pedrós i Molí Calopa". Aquest conjunt està considerat com un geozona, és a dir, com una gran àrea d'interès geològic.

El motiu de l'interès geològic d'aquest espai és ben conegut: **inclou un dels pocs registres representatius preservats de les successions al·luvials-lacustres del Miocè inferior de la semifossa del Vallès-Penedès**. Aquesta successió mostra una bona varietat de fàcies al·luvials, palustres i lacustres, incloent fàcies terrígenes carbonatades, amb indicis d'influències evaporíiques.

Cal remarcar també el relleu de la zona i de manera molt especial l'**imponent penya-segat o cinglera fluvial de la façana orientada a sud**, que s'alça de manera pràcticament vertical sobre el marge dret de la Riera de Rubí. Aquest penya-segat mostra, amb una gran nitidesa encara, els diferents estrats de materials sedimentaris que es van acumular a l'indret durant milions d'anys, i que més endavant, la mateixa Riera ha anat erosionant i posant al descobert davant els ulls de tots els seus visitants (El Rubí natural i rural del segle XXI, 2002). Les coloracions vermelles, purpúries i blanquinoses confereixen un aspecte pintoresc a aquest indret. Popularment, aquest penya-segat rep diverses denominacions, com la dels "**Estrats de Can Calopa**" o la més antiga de "**Els metres**".

Organitza:

Col·laboren:

INTERÈS PALEONTOLÒGIC

D'altra banda, el **Turó de Can Calopa** és un **jaciment paleontològic (fòssils) de gran rellevància internacional** gràcies a l'existència, dins de la successió geològica esmentada, d'una localitat de **mamífers fòssils que pertanyen al Miocè inferior**.

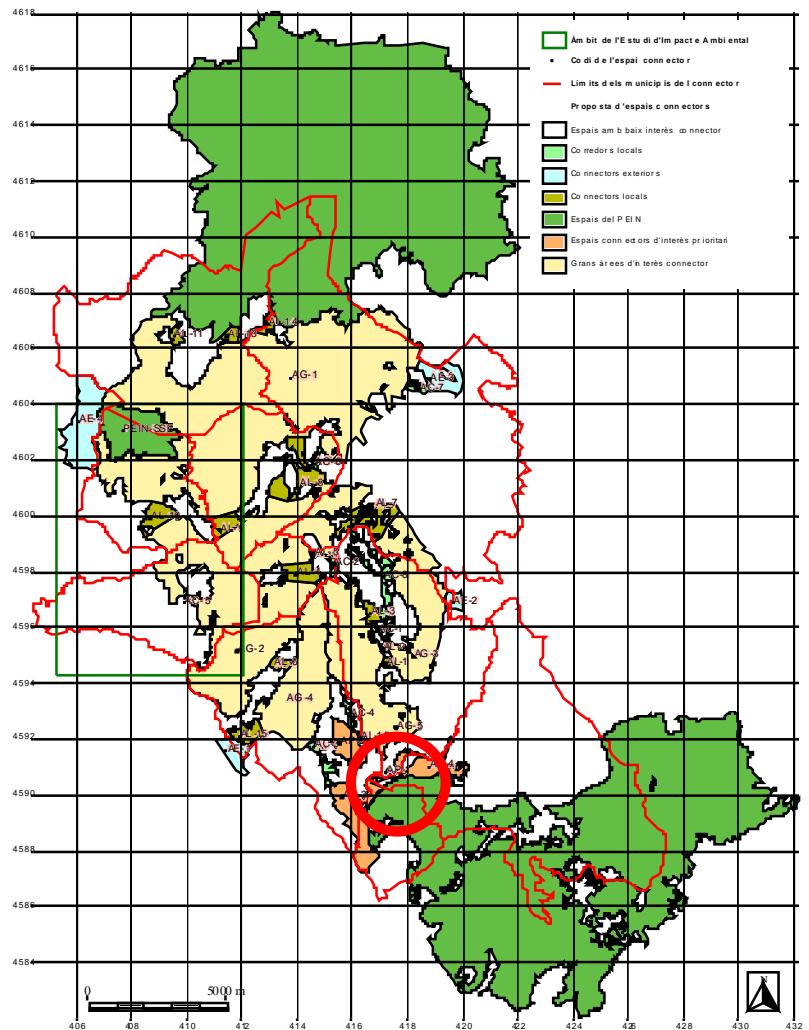
Aquest jaciment es considera una localitat de referència per l'escala biocronològica de mamífers fòssils de l'Europa occidental, motiu pel qual, i tal i com destaca la Generalitat de Catalunya, el jaciment paleontològic de Can Calopa té **“un valor científic patrimonial d'àmbit internacional”** i **“continua essent una fita de referència internacional necessària”**.

En aquest sentit, es poden destacar les prospeccions realitzades per l'equip del Dr. Miquel Crusafont, J. F de Villalta i J. Truyols a la dècada dels 50 del segle passat, que van tenir com a resultat la identificació de nombroses restes fòssils de diversos grups animals, datades dins del Miocè inferior i concretament l'estatge del Burdigalià (fa més de 14,4 milions d'anys). Les restes fòssils localitzades corresponien fonamentalment a mamífers, com ara els proboscídis, els rinoceròtids, els lagomorfs, els carnívors, els artiodàctils, els perisodàctils, els cèrvids, els porcs o els rossegadors. En molta menor mesura, també es van registrar mostres fòssils d'altres grups animals com els rèptils. Aquestes troballes es poden consultar en gran part a l'Institut Paleontològic Dr. M. Crusafont, a Sabadell.

INTERÈS ECOLÒGIC

El **Turó de Can Calopa** és un espai natural amb **funcions d'endavament imprescindible per afavorir la connectivitat ecològica del Parc de Collserola i altres espais naturals, com Sant Llorenç del Munt o Montserrat**. Tot i que el turó de Can Calopa, o el Puig Pedrós de l'Obac, estan separats físicament de Collserola per la xarxa viària, tenen un **“gran valor pel que fa a la connectivitat perquè poden funcionar com a passeres (stepping stones) i així augmentar la probabilitat que les espècies puguin moure les seves poblacions en el territori”**.

Protegir aquest espai és, per tant, clau per assegurar aquesta connectivitat ecològica i evitar l'aïllament natural definitiu de la Serra de Collserola, gairebé encerclada pel continu urbà de l'entorn metropolità de Barcelona.

Organitza:

Col·laboren:

INTERÈS PATRIMONIAL

En relació al patrimoni, cal destacar que dalt del turó en Francesc Margenat va trobar restes esporàdiques de ceràmica d'època iberoromana, per la qual cosa podem pensar en alguna mena d'assentament molt precari en aquella època.

De totes maneres, però, els elements patrimonials més rellevants d'aquesta zona són les **restes del molí fariner d'origen medieval** i la ja degradada **masia**, al peu del turó. Aquesta masia és la masia situada més al sud de tot el terme de Rubí.

El molí del mas Roquers, com així s'anomenava en època medieval, aprofitava les aigües de la Riera a fi d'obtenir farina dels cereals dels camps propers.

Sabem que al s. XIII ja existia i, probablement sigui molt més antic. Pertanyia a la parròquia de Rubí però estava assignat al benefici de Santa Maria, del monestir de Sant Cugat del Vallès. Això està constatat en documents dels anys 1244 i 1262. El 1316 Pere de Roquers i la seva muller van vendre a Guillem de Vilaroch el tros de terra anomenat "l'illa de Roma". Potser recorda el pas de l'antiga via Heraclea per aquesta zona?

Entre els segles XV i XVII el molí, la casa i els horts van ser propietat de la família Mitjans, però pagant censals al monestir de Sant Cugat.

De l'any 1728 es té constància de l'aparició del pagès Càndid Calopa, del Papiol com a pagador d'un censal al monestir santgugatenc. Se suposa que els Calopa succeïren els Mitjans en la possessió del mas i el molí. D'aquí l'actual nom de can Calopa.

Al segle XIX, amb la desamortització dels bens eclesiàstics, va ser adquirida pel baró d'Esponellà.

A finals d'aquest segle, com tots els conreus de cep de Catalunya, va patir la crisi provocada per la fil·loxera.

El 1899, a la masia va néixer el poeta i dramaturg rubinenc Pere Esmendia, redactor en cap de "La Terra", secretari de la Unió de Rabassaires de Catalunya i col·laborador de la publicació "La Lluita", de Rubí.

Finalment, cal dir que el 1962 la rierada va provocar la desaparició de la major part del molí.

Organitza:

Col·laboren:

